МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ

ПРОГРАМА ПІДГОТОВКИ З ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

Галузі знань: 22 «Охорона здоров'я»

Складник освіти: післядипломна освіта, спеціалізація

Спеціальність: Ультразвукова діагностика

Попередня освіта: лікарі, які закінчили інтернатуру за однією з лікарських спеціальностей, крім спеціальностей стоматологічного, медико-профілактичного, лабораторного, медико-психологічного профілю; лікарі з ультразвукової діагностики, які не працювали більше трьох років за цією спеціальністю

Професійна кваліфікація: лікар-спеціаліст

ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ ЗДМФУ
Голова Вченої ради
_____/ проф. Юрій КОЛЕСНИК
(протокол № 5 від «24» грудня 2024 р)
Програма підготовки вводиться в дію з 25.12.2024 р.
_____/ проф. Юрій КОЛЕСНИК
(наказ № 447 від « 25 » грудня 2024 р

Запоріжжя 2024

ПЕРЕДМОВА

Програму підготовки з підвищення кваліфікації зі спеціальності **«Ультразвукова діагностика»** складено робочою групою, відповідно до Наказу МОЗ України від 25.07.2023 р. № 1347 «Про затвердження Переліку циклів спеціалізації та тематичного удосконалення за лікарськими та фармацевтичними (провізорськими) спеціальностями», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про систему безперервного професійного розвитку медичних та фармацевтичних працівників» (із змінами) від 14 липня 2021 р. № 725, Наказу МОЗ України від 22.07.1996 р. № 166 «Про подальше удосконалення системи післядипломної освіти та безперервного професійного розвитку лікарів та фармацевтів (провізорів)» (із змінами), Наказу МОЗ України від 22.02.2019 р. № 446 «Деякі питання безперервного професійного розвитку лікарів» (із змінами).

Затверджено рішенням Вченої ради Запорізького державного медико-фармацевтичного університету, протокол № 5 від 24.12.2024 р. Введено в дію Наказом ректора Університету № 447 від 25.12.2024 р.

Керівник робочої групи:

Сиволап В.В. – доктор медичних наук, професор кафедри пропедевтики внутрішньої медицини, променевої діагностики та променевої терапії Запорізького державного медико-фармацевтичного університету

Робоча група:

1. Туманська Н.В. – к.мед.н., доцент кафедри пропедевтики внутрішньої медицини, променевої діагностики та променевої терапії Запорізького державного медико-фармацевтичного університету
2. Наконечний С.Ю. – к.мед.н., доцент кафедри пропедевтики внутрішньої медицини, променевої діагностики та променевої терапії Запорізького державного медико-фармацевтичного університету
3. Якименко В.В. – к.мед.н., асистент кафедри пропедевтики внутрішньої медицини, променевої діагностики та променевої терапії Запорізького державного медико-фармацевтичного університету
4. Рябоконь Ю.Ю. – д.мед.н., професор, директор Навчально-наукового інституту післядипломної освіти Запорізького державного медико-фармацевтичного університету.

Рецензії-відгуки:

1. Лукашенко Л.В. – д.мед.н., професор, завідувачка кафедри пропедевтики внутрішньої медицини Запорізького державного медико-фармацевтичного університету
2. Доценко С.Я. – д.мед.н., професор, завідувач кафедри внутрішніх хвороб 3 Запорізького державного медико-фармацевтичного університету

І. ВСТУП

1. Післядипломна освіта: основним завданням циклів спеціалізації, є отримання та удосконалення професійних знань і навичок шляхом оновлення наявних та отримання нових теоретичних і практичних знань, необхідністю освоєння сучасних та нових методів вирішення професійних завдань, формування і закріплення на практиці професійних знань, умінь і навичок, отриманих в результаті теоретичної підготовки, необхідністю вивчення світового досвіду.

2. Попередня освіта перелік освітніх програм: лікарі, які закінчили інтернатуру за однією з лікарських спеціальностей, крім спеціальностей стоматологічного, медико-профілактичного, лабораторного, медико-психологічного профілю; лікарі з ультразвукової діагностики, які не працювали більше трьох років за цією спеціальністю згідно наказу МОЗ України від 25.07.2023 № 1347 «Про затвердження Переліку циклів спеціалізації та тематичного удосконалення за лікарськими та фармацевтичними (провізорськими) спеціальностями» (із змінами).

3. Програма підготовки з підвищення кваліфікації – проходження циклу спеціалізації за спеціальністю «Ультразвукова діагностика» проводиться за програмою підготовки затвердженою Вченою радою ЗДМФУ, та розробленими на їх основі робочими програмами та навчальними планами затвердженими на Вченій раді Навчально-наукового інституту післядипломної освіти.

4. Слухачі, які виконали навчальний план та програму спеціалізації, підлягають атестації на визначення рівня знань та практичних навичок з присвоєнням звання лікар-спеціаліста із кваліфікації «Ультразвукова діагностика».

ІІ. ПРОФІЛЬ ПРОГРАМИ

Галузь знань	22 «Охорона здоров'я»
Складник освіти	Післядипломна освіта, спеціалізація
Спеціальність	Ультразвукова діагностика
Кваліфікація	Лікар-спеціаліст
Передумови вступу	Лікарі, які закінчили інтернатуру за однією з лікарських спеціальностей, крім спеціальностей стоматологічного, медико-профілактичного, лабораторного, медико-психологічного профілю; лікарі з ультразвукової діагностики, які не працювали більше трьох років за цією спеціальністю
Форма проходження	Очна та дистанційна участь в режимі реального часу
Мова	Українська
Академічні права	Робота на посадах лікар-спеціаліст за спеціальністю «Ультразвукова діагностика» у лікарняних закладах та закладах охорони здоров'я. Безперервний професійний розвиток, цикли тематичного удосконалення
Моніторинг та оцінювання	Наказ МОЗ України від 22.02.2019 р. № 446 «Деякі питання безперервного професійного розвитку лікарів» (із змінами), Наказ МОЗ України від 22.07.1996 р. № 166 «Про подальше удосконалення системи післядипломної освіти та безперервного професійного розвитку лікарів та фармацевтів (провізорів)» (із змінами)
Обсяг програми	3 місяці (468 годин / 15,6 кредитів ЄКТС) для лікарів, які закінчили інтернатуру за однією з лікарських спеціальностей, крім спеціальностей стоматологічного, медико-профілактичного, лабораторного, медико-психологічного профілю; лікарів з ультразвукової діагностики, які не працювали більше трьох років за цією спеціальністю. Відповідно до Наказу МОЗ України від 25.07.2023 № 1347 «Про затвердження Переліку циклів спеціалізації та тематичного удосконалення за лікарськими та фармацевтичними (провізорськими) спеціальностями»

ІІІ. ПЕРЕЛІК ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ

Інтегральна компетентність	Здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності в галузі охорони здоров’я за спеціальністю «Ультразвукова діагностика», або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень і/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог.
Загальні компетентності (ЗК)	**ЗК 1.** Знання основ законодавства України про охорону здоров'я та їх застосування у щоденній практиці. **ЗК 2.** Здатність до абстрактного мислення, пошуку, аналізу, синтезу, опрацювання інформації, зокрема з різних джерел та у взаємозв'язку зі своєю сферою діяльності. **ЗК 3.** Спроможність до самооцінки власних досягнень та підвищення їх рівня. **ЗК 4.** Спроможність усно і письмово спілкуватися державною мовою при заповненні медичної документації та спілкуванні з пацієнтами. **ЗК 5.** Уміння використовувати інформаційно-комунікаційні технології, володіння навичками роботи з комп’ютерною технікою. **ЗК 6.** Спроможність до критичного мислення, аналізу та вирішення ситуативних проблем в медичній практиці. **ЗК 7.** Дотримання деонтологічних норм у професійній діяльності (належна професійна поведінка). **ЗК 8.** Спроможність реалізувати систему знань і практичних умінь щодо забезпечення здорового способу та безпеки власного життя і пацієнтів, сприяти усуненню його негативних впливів на здоров’я суспільства, сприяти підвищенню якості життєво важливих складових (вода, повітря, харчові продукти і т. д.). **ЗК 9.** Демонстрування соціальної активності та відповідальної громадянської позиції у лікарській діяльності. **ЗК 10.** Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані. **ЗК 11.** Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.

	ЗК 12. Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани. **ЗК 13.** Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги, домедичної допомоги за міжнародними протоколами. **ЗК 14.** Знати покази, протипокази, побічні дії препаратів які використовуються в лікарській практиці та побічну дію з боку препаратів, які приймаються пацієнтом системно.
Професійні компетентності (ПК)	**ПК 1.** Знання фізико-технічних основ ультразвукової діагностики. Розуміння фізики формування зображення при ультразвуковому дослідженні. **ПК 2.** Розуміння топографічної анатомії різних органів та систем за даними УЗД зображень. **ПК 3.** Здатність до формування протоколів УЗД досліджень та ведення медичної документації. **ПК 4.** Вміння описувати результати ультразвукових досліджень та вміння провести диференційну діагностику різних патологічних захворювань. **ПК 5.** Знання показів та протипоказів до проведення інтервенційних процедур на внутрішніх органах. **ПК 6.** Здатність аналізувати діяльність лікарів підрозділу, закладу охорони здоров'я для забезпечення якості діагностичної допомоги з використанням високотехнологічного та високовартісного обладнання. **ПК 7.** Створення звіту з ультразвукового дослідження, вміння спілкування з клініцистами та пацієнтами на основі деонтології.

За результатами опанування програми з підвищення кваліфікації з циклу спеціалізації «Ультразвукова діагностика» лікар досягає наступних програмних результатів навчання:

Програмні результати навчання

ПРН 1. Підготовувати ультразвуковий апарат для проведення діагностичного обстеження.

ПРН 2. Проводити обстеження органів черевної порожнини та за очеревинного простору: печінки та жовчного міхура; підшлункової залози; селезінки; нирок .
ПРН 3. Проводити обстеження органів малого тазу: сечового міхура, матки та яєчників.
ПРН 4. Проводити обстеження щитоподібної залози
ПРН 5. Проводити обстеження молочних залоз
ПРН 6. Проводити обстеження органів черевної порожнини та заочеревинного простору дітей
ПРН 7. Проводити обстеження судин верхніх та нижніх кінцівок.
ПРН 8. Проводити обстеження лімфатичних вузлів
ПРН 9. Одержувати стандартні скани з анатомічними орієнтирами для визначення розмірів досліджуваних органів.
ПРН 10. Документувати ознаки патологічних змін органу з зазначенням необхідних метричних параметрів в оптимальних сканах.
ПРН 11. Аналізувати результати ехографічного дослідження, складати протокол і висновок.
ПРН 12. Готувати річний звіт про особисту виробничу діяльність, використовуючи офіційні облікові документи, за узагальненою формою в електронній та паперовій формах; вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення, використовуючи стандартну технологію, на підставі нормативних документів.
ПРН 13. Досліджувати обсяги та результативність діяльності лікаря-УЗД, підрозділу, закладу охорони здоров’я в динаміці та при співставленні їх з середньо статичними і кращими в сфері діяльності. Проводити відбір та використовувати уніфіковані клінічні протоколи щодо надання медичної допомоги, що розроблені на засадах доказової медицини. Приймати участь у розробці локальних протоколів надання медичної допомоги.
ПРН 14. Організовувати роботу медичного персоналу в команді, підрозділі, закладі. Взаємодіяти з колегами у своєму закладі та в інших закладах охорони здоров’я, підлеглими та керівниками; організовувати взаємодію з організаціями та установами поза сектором охорони здоров’я; формувати раціональні медичні маршрути пацієнтів. Застосовувати інструменти просування медичних послуг на ринку, на підставі аналізу потреб населення,

в умовах функціонування закладу охорони здоров’я, його підрозділу, в конкурентному середовищі.

Матриця відповідності професійних компетентностей лікаря зі спеціальності «Ультразвукова діагностика» програмним результатам навчання

ПРН / ПК	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	*	*	*	*	*	*	*	*						
2		*	*	*	*	*	*	*	*	*	*			
3		*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*		
4		*	*	*	*	*	*	*	*	*	*			
5		*	*	*	*	*	*	*					*	
6											*	*	*	*
7											*	*	*	*

IV. Перелік компонентів програми підготовки з циклу спеціалізації «Ультразвукова діагностика»

4.1. Для лікарів, які закінчили інтернатуру за однією з лікарських спеціальностей, крім спеціальностей стоматологічного, медико-профілактичного, лабораторного, медико-психологічного профілю; лікарів з ультразвукової діагностики, які не працювали більше трьох років за цією спеціальністю 3 місяці (468 годин / 15,6 кредитів ЄКТС):

Код н/д	Компоненти освітньої програми	Кількість кредитів/ годин	Форма підсумкового контролю
Обов'язкові компоненти			
ОК 1	Фізичні основи ультразвуку	0,26/8	залік
ОК 2	Ультразвукове дослідження печінки, жовчного міхура та жовчних протоків у нормі та при патології	2,13/64	залік
ОК 3	Ультразвукове дослідження підшлункової залози у нормі та при патології	1,33/40	залік
ОК 4	Ультразвукове дослідження селезінки та лімфатичних вузлів у нормі та при патології	1,8/54	залік
ОК 5	Ультразвукове дослідження нирок та сечового міхура у нормі та при патології	1,2/36	залік
ОК 6	Ультразвукове дослідження матки та яєчників у нормі та при патології	2,46/74	залік
ОК 7	Ультразвукове дослідження щитоподібної залози у нормі та при патології	1,2/36	залік
ОК 8	Ультразвукове дослідження молочних залоз у нормі та при патології	0,66/20	залік
ОК 9	Ультразвукове дослідження артерій та вен нижніх та верхніх кінцівок у нормі та при патології	2,33/70	залік
ОК 10	Ментальне здоров’я **mhGAP**	0,8/24	залік
Додаткові компоненти			
ДК 1	Гемоконтактні вірусні інфекції	0,13/4	залік
ДК 2	Туберкульоз	0,13/4	залік
ДК 3	Запобігання насильству в сім’ї	0,13/4	залік
ДК 4	Невідкладна медична допомога при надзвичайних ситуаціях	0,13/4	залік
ДК 5	Медичне право	0,13/4	залік

ДК 6	Базова (фахова) цифрова компетенція працівника охорони здоров'я	0,13/4	залік
ДК 7	Ділова українська мова.	0,13/4	залік
ДК 8	Медико-етичні аспекти здоров'я і хвороби. Позитивна медицина.	0,13/4	залік
ДК 9	Спілкуємось українською правильно. Ментальність і здоров'я українців.	0,13/4	залік
Атестація		0,2/6	іспит
Разом		**15,6/468**	

V. СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА

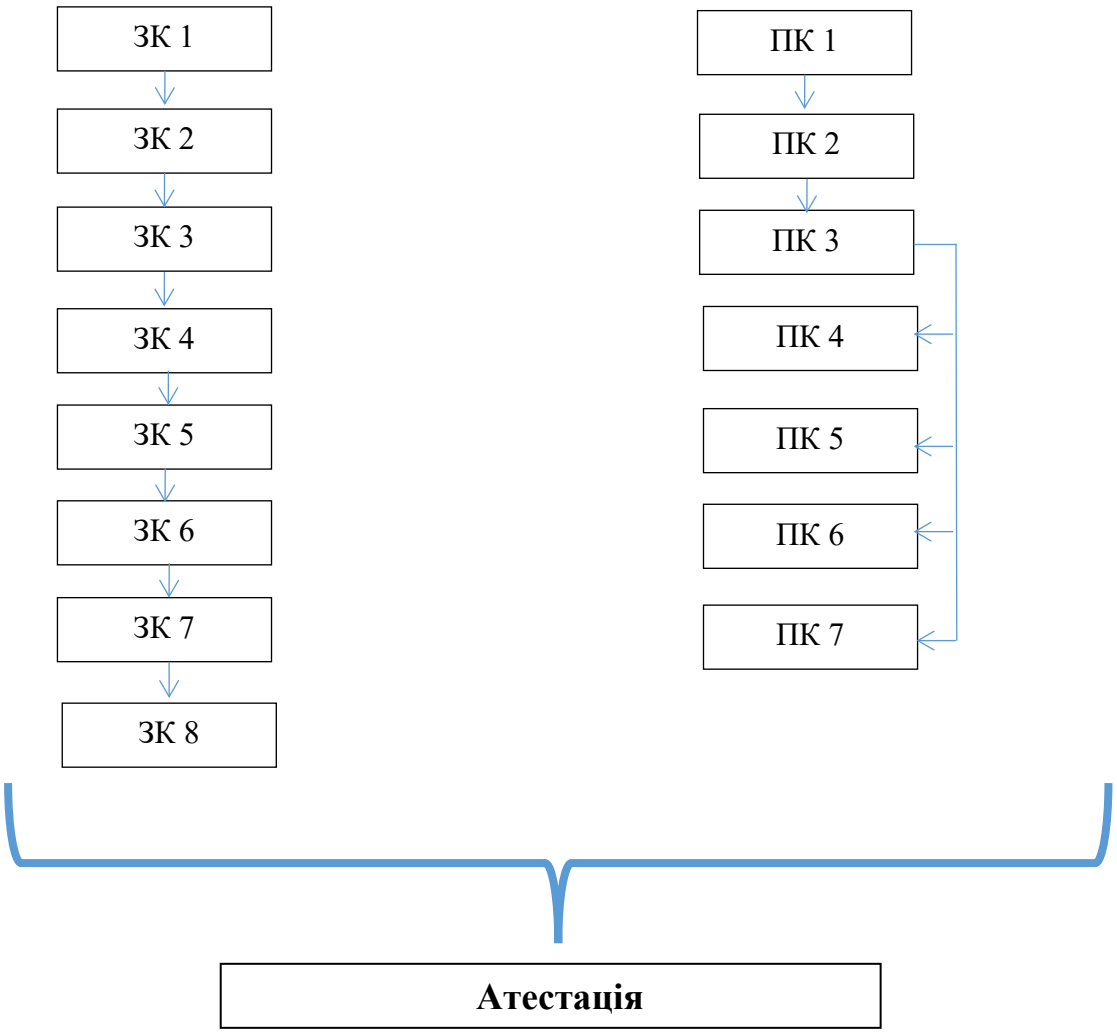

VI. АТЕСТАЦІЯ

Атестація на визначення знань та практичних навичок з присвоєнням звання зі спеціальності «Ультразвукова діагностика» підлягають особи, що пройшли цикл спеціалізації. Склад атестаційної комісії, яка проводить атестацію на визначення знань та практичних навичок з присвоєнням звання лікар-спеціаліст формується закладом вищої (післядипломної) освіти.

До атестації для визначення знань та практичних навичок з присвоєнням звання зі спеціальності «Ультразвукова діагностика», допускаються слухачі які повністю виконали програму підготовки.

Допуск до проведення атестації для визначення знань та практичних навичок оформлюється наказом ректора закладу вищої освіти.

Атестація лікарів включає:

- іспит з оволодіння практичними навичками;
- співбесіда.

Оцінювання навчальних досягнень здійснюється за 5-ти бальною (5 – «відмінно», 4 – «добре», 3 – «задовільно», 1–2 – «незадовільно») і вербальною («зараховано», «не зараховано») системами.

Види контролю: поточний, підсумковий, самоконтроль, атестація.

За результатами атестації з присвоєнням звання «лікар-спеціаліст» комісія приймає такі рішення: присвоїти або відмовити у присвоєнні звання «лікар-спеціаліст» із спеціальності «Ультразвукова діагностика». За результатами позитивної атестації на підставі рішення атестаційної комісії лікарям, видається сертифікат встановленого зразка.

VII. ЛІТЕРАТУРА

1. Фіра, Д. Б., Герасимчук, П. О., Добринська, Н. О., & Павлишин, А. В. (2022). Ультразвукове дослідження при закритій травмі живота з ушкодженням паренхіматозних органів. Шпитальна хірургія. Журнал імені Л. Я. Ковальчука, (4), 79–84.
2. Дудник Т. А. Сучасні можливості УЗД у діагностиці невроми Мортона / Т. А. Дудник, В. Ф. Почерняєва, Л. М. Васько // Актуальні проблеми сучасної медицини: Вісник Української медичної стоматологічної академії. – 2023. – Т. 23, вип. 1 (81). – С. 4–8.
3. О.Б. Динник, Н.А. Марунчин, Л.С. Ковалеренко, С.О. Закревська, І.І. Орієвська, М.М. Жайворонок. Роль одночасної ультразвукової еластометрії та стеатометрії при хронічних дифузних захворюваннях печінки інфекційної та неінфекційної етіології // Актуальна інфектологія. – 2019. – Т. 7, №2. – С. 46-47.
4. Sorrentino K. Quality Improvement Initiatives in Sonography Education. A Review of the Literature. Journal of Diagnostic Medical Sonography 2021; Vol. 37(5): 473–480.
5. Koshak Y. F. (2020). Ефективність ультразвукової діагностики туберкульозної емпієми плеври. Здобутки клінічної і експериментальної медицини, (2), 113–120.
6. Вакуленко, І.П. and Хацко, В.В. and Кузьменко, О.Є. and Войтюк, В.Н. and Фоминов, В.М. and Полулях-Чорновол, І.Ф. and Пархоменко, Г.В. (2021) Променева діагностика рідинних осередкових утворень печінки з виявленням їх сполучень із внутрішньопечінковими жовчними протоками. Харківська хірургічна школа = Kharkiv surgical school, № 1 (106). pp. 40-45.

Інформаційні ресурси, у т.ч. в мережі Інтернет

(офіційні сайти та інформаційні портали)

1. Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://rada.gov.ua/

3. Законодавство України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua/

4. Кабінет Міністрів України (урядовий портал) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.kmu.gov.ua/

5. Міністерство економіки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.me.gov.ua/

6. Міністерство охорони здоров'я України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.moz.gov.ua/

7. Області застосування УЗД-апаратів. [Електронний ресурс]: Режим доступу: https://ultrasound.in.ua/oblasti-primeneniya-uzi-apparatov

8. http://www.economy-confer.com.ua/full-article/3882/